

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 62/2024**

Het is discriminerend dat gewezen wettelijk samenwonenden, bij de beëindiging van de samenwoning, geen mechanisme van preferentiële toewijzing van de gezinswoning genieten zoals dat wel bestaat voor ex-echtgenoten bij een echtscheiding en dat het slachtoffer van partnergeweld de prioritaire toewijzing van de gezinswoning niet geniet indien het openbaar ministerie de procedure « bemiddeling en maatregelen » heeft toegepast en indien die procedure met succes is afgerond

In geval van echtscheiding kunnen de ex-echtgenoten om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning verzoeken. De rechter doet uitspraak over dat verzoek op grond van ieders belangen. Bovendien moet de gezinswoning bij voorrang worden toegewezen aan de echtgenoot die het slachtoffer is van partnergeweld indien de andere echtgenoot schuldig werd bevonden bij een definitieve strafrechtelijke beslissing. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over het gebrek aan een soortgelijke regeling voor gewezen wettelijk samenwonenden. Het krijgt ook een vraag over de onmogelijkheid, voor de ex-echtgenoot of gewezen wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van partnergeweld, om het recht op de prioritaire toewijzing van de gezinswoning te genieten indien het openbaar ministerie de procedure « bemiddeling en maatregelen » heeft toegepast en indien die procedure met succes is afgerond.

Volgens het Hof is het niet redelijk verantwoord dat de gewezen wettelijk samenwonenden niet om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning kunnen verzoeken bij de beëindiging van de wettelijke samenwoning. Het staat aan de wetgever om in een dergelijke regeling te voorzien, maar in de tussentijd moet de op de ex-echtgenoten toepasselijke regeling naar analogie worden toegepast op de gewezen wettelijk samenwonenden. Bovendien is het niet redelijk verantwoord dat de ex-echtgenoot of gewezen wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van partnergeweld, de prioritaire toewijzing van de gezinswoning niet kan genieten indien het openbaar ministerie de procedure « bemiddeling en maatregelen » heeft toegepast en indien die procedure met succes is afgerond.

1. Context van de zaak

Twee wettelijk samenwonenden, een man en een vrouw, ouders van drie kinderen, hebben samen hun gezinswoning verworven. Ingevolge een klacht door de vrouwelijke samenwonende wegens partnergeweld, heeft het openbaar ministerie de andere samenwonende voorgesteld om een beroep te doen op de procedure « bemiddeling en maatregelen » (artikel 216ter van het Wetboek van strafvordering). In het kader van de beëindiging van de wettelijke samenwoning verzoekt elk van de gewezen wettelijk samenwonenden de Familierechtbank te Luik om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning op grond van artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek.

Die bepaling, die enkel van toepassing is op ex-echtgenoten, biedt de mogelijkheid om na de echtscheiding om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning te verzoeken. De rechter doet uitspraak door rekening te houden met de belangen van elk van de ex-echtgenoten en met de financiële mogelijkheden van degene die de overeenkomstige vergoeding zal moeten betalen. In geval van partnergeweld moet de gezinswoning bij voorrang worden toegewezen aan de ex-echtgenoot die het slachtoffer is van partnergeweld indien de andere ex-echtgenoot schuldig werd bevonden bij een definitieve strafrechtelijke beslissing.

In die context stelt de Rechtbank twee prejudiciële vragen aan het Hof.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. Het verschil in behandeling tussen ex-echtgenoten en gewezen wettelijk samenwonenden

Met de eerste prejudiciële vraag vraagt de Rechtbank aan het Hof of het discriminerend is dat echtgenoten die zijn gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen, na de echtscheiding kunnen verzoeken om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning, terwijl wettelijk samenwonenden niet over die mogelijkheid beschikken na de beëindiging van de wettelijke samenwoning.

Volgens het Hof kan het verschil tussen de staat van echtgenoot en die van wettelijk samenwonende in sommige gevallen een verschil in behandeling tussen die twee categorieën van personen verantwoorden wanneer dat verschil verband houdt met het doel van de betrokken maatregel. *In casu* kan een ex-echtgenoot, door de mogelijkheid om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning te vragen, het aandeel van de andere echtgenoot terugkopen en op die manier de plaats van de vroegere levensgemeenschap vrijwaren. Die mogelijkheid beoogt ook een minimum aan solidariteit en goede trouw tussen de ex-echtgenoten te waarborgen bij de ontbinding van het huwelijk. Zij kan immers het misbruik tegengaan dat door een van beide ex-echtgenoten zou kunnen worden gemaakt van het recht om de openbare verkoop van de gezinswoning te eisen.

Volgens het Hof gelden die doelstellingen voor alle geïnstitutionaliseerde samenlevingsvormen. Bovendien moet zowel na de beëindiging van een wettelijke samenwoning als na die van een huwelijk worden gewaakt over de belangen van de minderjarige kinderen. **Het feit dat de wettelijke samenwoning een soepelere en meer onzekere samenlevingsvorm is dan het huwelijk, rechtvaardigt niet dat er geen preferentiële toewijzing van de gezinswoning kan worden gevraagd bij de beëindiging van de samenwoning.** Die onmogelijkheid brengt bovendien onevenredige gevolgen met zich mee voor de gewezen wettelijk samenwonenden, aangezien zij kunnen worden gedwongen tot een opbod bij een openbare verkoop om de gezinswoning terug te kopen, en voor de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van partnergeweld waarvoor zijn ex-partner schuldig werd bevonden bij een definitieve strafrechtelijke beslissing.

Het Hof besluit dat **het verschil in behandeling niet redelijk verantwoord is.** Die ongrondwettigheid vindt evenwel niet haar oorsprong in de betrokken bepaling, maar in het gebrek aan een specifieke analoge bepaling voor wettelijk samenwonenden. In afwachting van een optreden van de wetgever moet de rechter de op de echtgenoten toepasselijke regeling naar analogie toepassen op de wettelijk samenwonenden.

2.2. De uitsluiting van de preferentiële toewijzing aan de ex-echtgenoot of gewezen samenwonende die het slachtoffer is van partnergeweld in geval van een beroep op de procedure « bemiddeling en maatregelen »

Met de tweede prejudiciële vraag vraagt de Rechtbank aan het Hof of het discriminerend is dat het slachtoffer van partnergeweld geen prioritaire toewijzing van de gezinswoning kan genieten indien het openbaar ministerie ervoor kiest om gebruik te maken van de procedure « bemiddeling en maatregelen » en indien die procedure met succes is afgerond (wat inhoudt dat er geen definitieve beslissing is waarbij de schuld van de ex-echtgenoot strafrechtelijk wordt vastgesteld).

Het Hof merkt op dat de vereiste van een definitieve beslissing waarbij de schuld van de ex-partner strafrechtelijk wordt vastgesteld, beantwoordt aan de noodzaak om de feiten van partnergeweld die de prioritaire toewijzing van de gezinswoning aan het slachtoffer verantwoorden, met zekerheid vast te stellen.

Volgens het Hof is die vereiste niet noodzakelijk wanneer het openbaar ministerie gebruikmaakt van de procedure « bemiddeling en maatregelen » en wanneer die met succes is afgerond. In dat geval zijn de feiten van partnergeweld immers met zekerheid vastgesteld, aangezien de verdachte zijn burgerlijke aansprakelijkheid voor die feiten erkent alvorens die procedure te beginnen.

Het Hof besluit dat **de betrokken bepaling discriminerend is in zoverre het slachtoffer van een feit van partnergeweld niet het recht geniet om zich in principe de gezinswoning te laten toewijzen wanneer het openbaar ministerie gebruikmaakt van de procedure « bemiddeling en maatregelen » en wanneer die procedure met succes is afgerond.** In afwachting van een optreden van de wetgever moet de rechter die discriminatie verhelpen door het beginsel van de prioritaire toewijzing in een dergelijke situatie toe te passen.

3. Besluit

Het Hof is van oordeel dat artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek, in zoverre het niet van toepassing is op wettelijk samenwonenden, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt, maar dat het gebrek aan een analoge wetsbepaling die van toepassing is op wettelijk samenwonenden, die bepalingen schendt.

Het Hof is eveneens van oordeel dat die bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt in zoverre het slachtoffer van partnergeweld niet het recht geniet om zich in principe de gezinswoning te laten toewijzen wanneer het openbaar ministerie gebruikmaakt van de procedure « bemiddeling en maatregelen » (artikel 216ter van het Wetboek van strafvordering) en wanneer die procedure met succes is afgerond.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60

Volg het Hof via X [@ConstCourtBE](#) en [LinkedIn](#)